

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Den af landbrugsministeriet under 24. februar 1960 nedsatte landbokommission har den 18. december 1969 afgivet sin 8. betænkning. Foranstående lovforslag er med enkelte ændringer i overensstemmelse med det i betænkningen optrykte lovudkast.

Ved lov nr. 114 af 4. april 1967 om landbrugsejendomme er bestemt, at loven skal optages til revision i folketingsåret 1970-71. Når det blev fastsat, at loven skulle optages til revision allerede efter så få års forløb, skyldtes det ønsket om at få lejlighed til at skønne over virkningen af de ved loven gennemførte friere regler for sammenlægning m. v. og tage stilling til, om der efter den stedfundne udvikling var anledning til at gennemføre en videregående liberalisering af reglerne.

Loven er udformet på grundlag af forslag fra landbokommissionen af 1960, jfr. kommissionens tredje betænkning af 26. november 1965. I henhold til lovens § 13 kan landbrugsjord, der er hensigtsmæssigt beliggende herfor, indlægges under andre landbrugsejendomme, der ikke bringes op over 35 ha (af landbokommissionens flertal var foreslået 45 ha), og der kan ske sammenlægning op til 75 ha, dersom der ikke er aktuelt behov for tillægsjord til mindre ejendomme på stedet. Adgangen til samdrift blev samtidig udvidet. Ved loven blev endvidere bestemmelserne om erhvervelse af adkomst på landbrugsejendomme, der tidligere var indeholdt dels i landbrugsloven, dels i loven om sammenslutningers og institutioners landbrugsjord, samlet i landbrugsloven. Endelig blev landbrugspligten udformet som en pligt, der i højere grad hviler på landbrugsejendommens jorder, end det var tilfældet tidligere, hvor pligten — udover krav om selvstændig drift og beboelse — især var kendetegnet ved krav om driftsbygninger og inventar m. v.

Ved årsskiftet 1968-69 påbegyndte landbokommissionen en fornyet gennemgang af problemerne med henblik på den fornævnte revision af loven.

Forhandlingerne i kommissionen har særlig vedrørt spørgsmålet om udviklingen i ejendomsstrukturen, herunder navnlig reglerne om sammenlægning m. v.

Med hensyn til den stedfundne udvikling skal anføres, at antallet af selvstændige bedrifter i årene 1960 til 1970 er faldet med ca. 56.000 eller 29 pct. I de senere år har tilbagegangen været på mellem 6.000 og 7.000 bedrifter pr. år. Denne ejendoms-

reduktion skyldes dels nedlægning i forbindelse med landbrugsjords overgang til anden anvendelse, dels sammenlægning og dels ophør af selvstændig drift i forbindelse med etablering af bortforpagtning og samdrift.

Selv om kommissionen konstaterer, at der inden for de gældende regler har været mulighed for en væsentlig udvikling af ejendomsstrukturen, har det hos et flertal af kommissionens medlemmer været opfattelsen, at der nu er behov for en yderligere liberalisering af reglerne. Man har herved lagt vægt på, at der inden for lovens rammer må være videre muligheder for tilpasning af markbruget til den tekniske udvikling i retning af større driftsenheder, ligesom den deraf følgende reduktion i ejendomsantallet vil være nødvendig i forbindelse med den forventede nedgang i antallet af beskæftigede i landbruget. En sådan nedgang anses for ønskelig, for at der kan opnås en bedring i den enkelte landmands indkomstforhold, og påregnes under alle omstændigheder at ville indtræffe ud fra en bedømmelse af muligheden for tilgang af nye landmænd. Det er kommissionens opfattelse, at der fortsat vil være brug for ejendomme af vidt forskellig størrelse afhængig af driftsform og produktionsvilkår, og at der ikke er anledning til at forvente, at selv en betydelig forhøjelse af sammenlægningsgrænserne vil medføre en eksplosiv udvikling i ejendomsstrukturen. Efter en samlet overvejelse af de driftsøkonomiske hensyn og det ønskelige i at sikre opretholdelse af en ejendomsstruktur, der muliggør, at det personlige selveje bevares som den fremherskende besiddelsesform, er et flertal af kommissionens medlemmer derfor gået ind for, at de nuværende sammenlægningsgrænser på henholdsvis 35 og 75 ha erstattes af en arealgrænse på 100 ha, og således at der ikke ved afgørelsen af, om sammenlægning kan tillades inden for denne grænse, tages hensyn til, om der er oplyst ønsker om tillægsjord.

Ud fra ønsket om en videregående mulighed for tilpasning af ejendomsstrukturen foreslås på samme måde samdriftsbestemmelserne liberaliseret, så den hidtidige grænse for samdrift af mere end 2 ejendomme ved forpagtning forhøjes fra 100 ha til 200 ha, og således at landbrugsejendomme, der tilhører samme ejer, frit kan samdrives og ikke kun 2 ejendomme som efter gældende ret.

Forhandlingerne i kommissionen har ud over disse spørgsmål især vedrørt spørgsmålet, om der efter den stedfundne udvikling, der har medført